

ΠΑΝΔΩΡΑ.

15 ΜΑΙΟΥ, 1865.

ΤΟΜΟΣ ΙΣ'.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 364.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΧΡΟΝΙΚΟΥ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ.

Μετ' οὐκ ὀλίγου ἐνδιαφέροντος ἐπεξήλθον τὸ ἱστορικὸν ὑπόμνημα τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον « Χρονικὸν τῆς Ἠπείρου » ἐκδοθὲν ἐν τοῖς φυλλαδίοις 247 καὶ 248 τῆς *Πανδώρας* παρὰ τοῦ Κ. Κωνσταντίνου Σάβα, ὅστις ἀξιέπαινος κατέστη ἐπιμεληθεὶς νὰ διαδώσῃ καὶ φέρῃ εἰς φῶς τὸ ὑπὸ τὴν ὄψιν αὐτοῦ τυχαίως, καθὰ προοιμιάζεται, περιελθὼν χειρόγραφον.

Τοῦτο καὶ τοι ἀτελέστατον ἐξ ὑπαρχῆς, ὡς ἀξιόλογον ὅμως καὶ περίεργον θεωρητέον, διότι ὁ φιλοπονθήσας αὐτὸ ἀπεικμίευσεν καὶ προμηθεύει τῷ μέλλοντι ἱστορικῷ τῆς ὅλης Ἠπείρου ἱκανὰ ἀνέκδοτα ἀφορῶντα τὰς οἰκογενειακὰς σχέσεις τοῦ πολυκρότου Ἀλῆ Πασᾶ καὶ τοὺς ἐν τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ ζῶντας, καὶ ἰδίως τοὺς ὀπλοδίους χριστιανούς τῶν περιοχῶν Ρίζης καὶ Ζαγοριᾶς, ἀνέκδοτα ὡς ἐκ θαύματος ἐξαχθέντα ἐκ τοῦ σκότους· διότι ὁ τρόμος θν ὁ Ἀλῆς ἐνέσπειρεν εἰς τὰς καρδίας τῶν πρεσβυτέρων καὶ συγχρόνων του κατεκάλυπτεν ἐν τοῖς στέρνοις αὐτῶν ὅσα ἀνοσιουργήματα οἱ γονεῖς αὐτοῦ ἐξετέλεσαν καὶ αὐτὸς ἐνήλιξ γενόμενος διεπράξατο ἀδίκως

κρίτως κατὰ συγγενῶν, φίλων τε καὶ ξένων (1). Οὐδεὶς λοιπὸν ἐτόλμα ἵνα ἐκ τοῦ ἔρκους τῶν ὁδόντων του ἐξαγάγῃ ἢ εἰς τὸν χάρτην ἐμπιστευθῇ τὸ ἐλάχιστον τῶν ὡς εἴρηται γεγονότων κακουργημάτων· διότι ἡ ἐξόντωσις αὐτοῦ τε καὶ τῶν οἰκείων του ἐπέκειτο ὡς ἄφρευκτον ἀποτέλεσμα τῆς τοιαύτης τόλμης· καὶ διὰ τοῦτο ὁ ἀείμνηστος ἐκείνος Πουκεβίλ, εἰ καὶ προσεπάθησε νὰ λάβῃ λεπτομερεῖς εἰδήσεις καὶ πληροφορίες, ἐλάχιστά τινα ὅμως καὶ συγκεχυμένα συνέλεξε περὶ τῶν ἐντὸς τῆς οἰκογενείας τοῦ ρηθέντος Φαλάριδος τῆς Ἠπείρου, καὶ περὶ τῶν κατὰ τοὺς παιδικούς καὶ νεανικούς χρόνους του τελεσθέντων κακουργημάτων. Καὶ τούτῳ ἕνεκα θεωροῦμεν τὸν ρηθέντα Γάλλον ἱστοριογράφον ἐπὶ τὸ μυθιστορικώτερον ἐξυφάναντα τὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

Τοιοῦτο θεωροῦντες τὸ δημοσιευθὲν χειρόγραφον, ἐπειδὴ παρατηρήσαμεν ὅτι μεταξὺ τῶν ἀποκαλυπτομένων περιέργων συμβάντων παρενδύονται καὶ τινα ἐσφαλμένα καὶ οὐχὶ ἀναμνησθήτητα, δημοσιεύομεν τὰς ἐπομένας παρατηρήσεις πρὸς διόρθωσιν τῶν ἐσφαλμένων καὶ πρὸς ἀντικατάστασιν

(1) Ἰκανὸν μέρος τρομερῶν κακουργημάτων ἔχομεν ἤδη συνελεγμένα ἀλλ' ἀνέκδοτα ἔτι, ἀρυσθέντες αὐτὰ ἐκ στόματος ἀξιοπίστων αὐτοπτῶν καὶ ἐξ ἐκγόνων καὶ συγγενῶν τῶν θυμάτων τοῦ τοιαύτου τέρατος.

λέξεων τινων τοῦ κειμένου, αἵτινες ὡς ἐκ τῆς εὐ-
φωίας καὶ σαφεινότητος τοῦ χάρτου παρεξήρτησαν
εἰς τὴν ἀντιγραφὴν, τὴν ἀληθῶς διὰ πλείστης ὁσας
δυσχερείας γενομένην. Πρὶν δ' ἐκθέσωμεν τὰς παρα-
τηρήσεις ταύτας, δὲν νομίζομεν περιττὸν νὰ ἐξε-
τάσωμεν ὁποῖός τις ἦν ὁ συντάκτης τοῦ ρηθέντος
ἱστορικοῦ ὑπομνήματος.

Ἐκ τινων ἐξηγήσεων ἐγκεχυραγμένων εἰς αὐτὸ,
καθὰ καὶ ὁ ἐκδότης παρατηρεῖ, ἐξάγεται ὅτι ὁ φι-
λοπονήσας αὐτὸ φιλόπατρις Ἕλλην, ὑπῆρξε λίαν
σχετικὸς καὶ εὖνους τοῦ Ἀλῆ· οὐχὶ δὲ καὶ ἄμειρος
παιδείας καὶ πολιτικῆς τινος ἀξίας ὑποδεικνύεται.
Τίς ἄραγε οὗτος;

Ἐκ τῶν παρὰ τοῦ Ἀλῆ ἐξ ἀνάγκης εὖνοουμένων
χριστιανῶν, ὅσοι ἐπιζήτουντες εἰς τὴν ἐξόντωσίν του
ἀπεχώρησαν καὶ ἠγωνίσθησαν ὅπως οἱ ποτε εἰς τὴν
ἐπαναστατήσασαν Ἑλλάδα, ὑπῆρξαν ἐκ τῶν σημαν-
τικωτέρων ὁ ἐκ Ζαγορίου Ἀλέξιος Νοῦτσος, ὁ ἐκ
Πλεσίβιττας Ν. Παλάσκας, ὁ ἐκ Πρεμετῆς Κωνστ.
Ἀναστασίου Δουκάς, ὁ περιβόητος Ὀδυσσεὺς Ἀνδρού-
τσου καὶ οἱ αἰμύνηστοι Σωτήριος Βαλτινός, Ἀθ.
Δοιδωρίκης καὶ ὁ ἐκ Μεσολογγίου Εὐστάθιος Καλο-
γεράς. Τοὺς τρεῖς πρώτους θεωροῦμεν ἐξαιρετέους,
διότι ἐγνώριζον τὴν Ἀλβανικὴν διάλεκτον καὶ ὡς
ἐκ τούτου ἐγίνωσκον ὅτι ἡ Ἀλβανικὴ λέξις « πρί-
φτης » ἐσήμαινε Παιπῆς καὶ οὐχὶ Δημήτρις· ἐξαι-
ρεῖται δὲ καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς, διότι ἐστέρειτο καὶ τῆς
ἐλαχίστης παιδείας. Μένουσι λοιπὸν μόνοι οἱ τρεῖς
τελευταῖοι, οἵτινες καὶ παιδείας μετεῖχον, καὶ μά-
λιστα ὁ Καλογεράς, ὁ ἀπὸ τοῦ 1810 μέχρι τοῦ 1820
χρηματίσας ἱατρὸς τοῦ Σαλίκ Πασᾶ, ὃν ὡς μικρότερον
υἱὸν του ὑπερηγάπα ὁ Ἀλῆς. Ἐκ τῶν τριῶν λοιπὸν
τούτων Ἑλλήνων ὁ εἰς (ὁ Καλογεράς καθὰ τεκμαι-
ρόμεθα) μετὰ πλείστης ὁσας προφυλάξεως ἔχων
συνειλεγμένας σποράδην ἱστορικὰς τινὰς εἰδήσεις,
μετὰ τὴν ἐκ τῆς Ἡπείρου ἀποχώρησίν του κατὰ τὸ
1821 (ὄρα σελ. 287. στήλ. β' τοῦ Χρονικοῦ)
προέβητο τὸν πατριωτικὸν σκοπὸν νὰ συντάξῃ το-
πικὴν τῆς Ἡπείρου ἱστορίαν ἐπὶ Τουρκοκρατίας·
ἀλλ' ὁ θάνατος ἀπεστέρευσεν ἡμᾶς διὰ παντὸς ἴσως
πολλῶν συμβάντων καὶ περιστατικῶν μελέτης ἀ-
ξίων. Ἰδοὺ καὶ αἱ ἡμέτεραι παρατηρήσεις.

Παρθώρας φυλ. 247. σελ. 242, στήλη Α'. —
Ὁ συντάκτης τοῦ ὑπομνήματος γράφων τὰ περὶ Ἰω-
αννίνων μετὰ τὴν ἀποδίωσιν τοῦ Δεσπότη Ἡσαΐου ἢ
Ἰζαούλου, παρέλιπεν ἐξ ἀγνοίας, ὅσα μετὰ τὸν Ἰ-
ζαούλον μέχρι τῆς παραδόσεως τῆς ῥηθείσης πό-
λεως κατὰ τὸ 1430 συνέβησαν. Τοιαύτη ἀγνοία
κατεῖχε καὶ πάντας τοὺς ἐπὶ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ ζῶν-
τας φιλόστοργος Ἡπειρώτας· ἐνῶ μετὰ τὸν Δεσπό-
την ἐκείνον τῆς Ἡπείρου, διέπρεψεν αὐτόσε Δεσπο-
τεύων καὶ διὰ στιβαρᾶς χειρὸς ὑποστηρίζων τὴν ἐ-

λευθερίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν τῆς Παλαιᾶς Ἡπείρου
ὁ Κάρολος Τόκος ἢ Δετόκος, ὅστις ἀποδιώσας τὸν
Ἰωάννην τοῦ 1429 ἐν Ἰωαννίνους κατέλαβε τὴν Ἡ-
πειρωτικὴν Δεσποτείαν τῷ ἀνεψίῳ αὐτοῦ Καρόλῳ
τῷ τοῦ Λεονάρδου υἱῷ καὶ γυναικιδέλφῳ τοῦ τότε
Δεσπότη τῆς Πελοποννήσου καὶ μετὰ ταῦτα τε-
λευταίου Αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιο-
λόγου. — Ἐπὶ τῆς Δεσποτείας δὲ τοῦ Β' Καρόλου,
ἡ πόλις τῶν Ἰωαννίνων, στενῶς πολιορκηθεῖσα, ἠ-
ναγκάσθη, τῇ συγκατανεύσει αὐτοῦ, νὰ παραδεθῇ
διὰ συνθήκης ἐντίμου καὶ οὐχὶ ἀνθυμνήτως, ὥπως
τὸ ὑπόμνημα ἀναφέρει.

Ἀπὸθε στήλη Β'. — Οἱ πρόγονοι τοῦ Ἀλῆ (1)
οὐδέποτε ἐπὶ τῶν κομῶν τοῦ Χορμόδου, τῆς Λέν-
λης, τῆς Ρέντης καὶ τοῦ Λιαμπόδου ἔσχον κυριαρ-
χικὰ δικαιώματα· διότι τῶν τεσσάρων αὐτῶν κοι-
νοτήτων οἱ κάτοικοι, διαπρέποντες μετὰ τῶν
τότε ἡμιανεξαρτήτων ὁμοφύλων καὶ ὁμοθρήσκων
των, (τῶν ἐνοικούντων τὰς εἰρημένους δύο περιοχὰς
ῤίζαν καὶ Ζαγοριάν), ὑπῆρξαν ἐπικίνδυνοι καὶ ἀκ-
ταμάχητοι (2), καὶ τοιοῦτοι ὄντες ἐθεραπεύοντο
καὶ ἐκολακεύοντο πάντοτε παρὰ τῶν ἐν τῇ πόλει
τῆς Τεπελένης καὶ πάσῃ τῇ Τσοκαρίᾳ ἰσχυρῶν αἰ-

(1) Χάριν τῶν περιέργων σημειῶμεν τοὺς προγόνους
καὶ πρεσβυτέρους συγγενεῖς τοῦ Ἀλῆ.

1) Χουσεΐνης Καπιτσῆς· Ἀσιανός, ἀποκαταστα-
θεὶς εἰς τὸ Τεπελένι περὶ τὰ μέσα τῆς 12' ἑκατονταετηρί-
δος καὶ νομφευθεὶς Τεπελενιώτιδα ἐκ τῶν διαπρεπούσων
οἰκογενειῶν.

2) Μίτσο-Χούσος. (Μουσταφᾶς Χουσκίν) ὁ μόνος
υἱὸς του, ἀκμάσας περὶ τὰ τέλη τῆς αὐτῆς ἑκατονταετηρί-
δος, καὶ περιβόητος καταστάς διὰ τὰς ληστρικὰς ἐκδρομὰς
του κατὰ τὴν Θεσσαλίαν καὶ Ἀχαρνανίαν.

3) Μπεκίρμπεης, πρεσβύτερος υἱὸς τοῦ Μιτσο-
Χούσου.

4) Μουχτάρμπεης, νεώτερος υἱὸς, ἀπαρχονισθεὶς
εἰς Κέρκυραν κατὰ τὸ 1746.

5) Ἰσλιάμπεης, ὁ τοῦ Μπεκίρμπεης υἱός, οὗτινος οἱ
ἀπόγονοι περιστατωμένως ἱστοροῦνται ἐν τῷ ὑπομνήματι.

6) Βελίμπεης ὁ τοῦ Μουχτάρμπεη (ῥαυτῶς).

7) Ἰσλιάμπεης, ὁ τοῦ Βελίμπεη πρωτότοκος (ῥαυ-
τῶς).

8) Ταχίρμπεης, ὁ ὁμομήτριος ἀδελφός του
(ῥαυτῶς).

9) Ἀλῆ Πασᾶς, ὁ μικρότερος υἱὸς ἐκ τῆς Χάμκως.

(2) Ὅτε κατὰ τὸ ἔτος τοῦ 1494 ὁ Σουλτάν Μπαγια-
ζίτης ὁ Β' ἐξεστράτευσε πρὸς καθυπόταξιν τῶν Ἀλβανῶν
τῆς Νέας Ἡπείρου, (οἵτινες, ἀτίθασσοι καὶ φιλελεύθεροι
ἔχων ἀνεξαρτητίαν οἱ πλείστοι), μετὰ τῶν τοιούτων
διακρίνοντο οἱ κάτοικοι τῶν προειρημένων δύο χριστιανι-
κῶν περιοχῶν καὶ διὰ τοῦτο ὁ Σουλτάνος μεταδὲς εἰς τὸ
Τεπελένι, ἀπέστειλεν ἱκανὸν μέρος τῆς στρατιᾶς του εἰς
καταδράμας καὶ ἀναστάσεις τῶν εἰρημένων χριστιανῶν·
ἀλλὰ παρελθόντος τοῦ κινδύνου μετ' ὀλίγας ἡμέρας διέμειναν
ἐλευθέρως βιοῦντες, καὶ ἀτίθασσοι διέτλην μέχρι τῆς
ἀκμῆς τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ (Μετ. Ἀμερον Βιβ. Κ').

πων· διότι διὰ τῆς ἐπικουρίας καὶ ἀρωγῆς ἐκείνων ὑπερίσχυον ἐξασθενοῦντες καὶ ταπεινοῦντες τοὺς ἀντιπάλους καὶ ἀντιζήλους των. Ἡ ἀξία τῶν ὀπλο-
θίων καὶ ἀνδρείων αὐτῶν χριστιανῶν καταδεικνύε-
ται ἐκ τῆς τόλμης καὶ ἀνδραγαθίας τῶν Χορμοβι-
τῶν, οἵτινες μόνον ἐπιτεθέντες κατὰ τοῦ διερεθίσαν-
τος αὐτοὺς ἰσλιάμπης, τοῦ τόσον ἰσχυροῦ ἤδη ὄντος
περιέκλεισαν αὐτὸν ἐντὸς τῶν εἰς τὸ Τεπελένι ὄχυ-
ρων παλατίων του, καὶ τὸν κατέστρεψαν, δι' ἣν αἰ-
τίαν ἀναφέρει τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἱστορικὸν ὑπό-
μνημα.

Αὐτόθι σελ. 263 στήλη Α'. — Ὁ ἰσλιάμπης οὗτος οὐκ ἔσχε βαθμὸν καὶ τίτλον Πασᾶ, καθὰ τὸ ὑπόμνημα ἀναφέρει, διότι καθ' ὅλην τὴν παρελ-
θοῦσαν ἐποχὴν ἡ χώρα τῆς Τεπελένης ὑπῆγετο εἰς
τὴν τῆς Αὐλῶνος Τοπαρχίαν, ὡς ἐπαρχία αὐτοῦ τοῦ
τμήματος· ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ τότε Τοπάρχαι οὐδεμίαν
βαρύτητα ἐξήσκουν ἐπὶ τινῶν ἐπαρχιῶν καὶ ἰδίως
ἐπὶ τῆς Τεπελένης, συνέβαινε πολλάκις ἵνα ὁ τῆς
Αὐλῶνος Τοπάρχης ἀναγνωρίζῃ καὶ ὡς ἑπαρχον τυ-
πικὸν τὸν κατὰ καιρὸν ἰσχύοντα καὶ ἐπιβρόχον κα-
κτημένον ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ· καὶ ἐπειδὴ ὁ ῥηθείς
ἰσλιάμπης ὑπερίσχυε τότε εἰς Τεπελένην, ἀνεγνω-
ρίσθη καὶ ὡς διοικητὴς τοῦ ἐπαρχιακοῦ αὐτοῦ τμή-
ματος.

Αὐτόθι στήλη Β'. — Ἐπειδὴ ἐκ τῆς ἱστορίας
γιγνώσκουμεν τοὺς ἐν τῷ τμήματι τοῦ Δελβίνου
χρηματίσαντας τοπάρχας ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς παρ-
ελθούσης ἑκατονταετηρίδος (1), ἀποφαινόμεθα ὅτι

(1) Σημειοῦμεν χάριν τῶν περιέργων τοὺς ἐν τῇ εἰρη-
μένῃ ἐποχῇ τοπαρχήσαντας ἐν τῷ τοῦ Δελβίνου τμήματι,
τοὺς τε ἀπογόνους αὐτῶν.

1) Σουλεϊμάν Πασᾶς, ὁ ἐκ τοῦ οἴκου τῶν ἐν Ἰωαννίνοις
Ἀσλανπασαλίδων, ὅστις ἐχρημάτισε κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς
1η' ἑκατονταετηρίδος.

2) Ἀσλὴν Πασᾶς, ὁ υἱὸς καὶ διάδοχος αὐτοῦ.

3) Καπλὴν Πασᾶς, ὁ τούτου υἱὸς τοπαρχήσας περὶ τὰ
μῆκη τῆς αὐτῆς ἑκατονταετηρίδος.

4) Ἀλῆ Πασᾶς, ὁ πρωτότοκος υἱὸς καὶ διάδοχος του·
τούτου φονευθέντος ἀπεσείσθη ἐκ τῆς γενεᾶς ταύτης
ἡ τοπαρχικὴ διαδοχὴ.

— Μουσταφάμπης, ἀδελφὸς τούτου ὁμομήτριος, οὗτι-
νος ἔκγονοι σώζονται ἀπὸ θήλεος γόνου.

— Σουλεϊμάνμπης, ἑτερομήτριος ὁ καὶ ἀδελφοκτόνος
καὶ σύζυγος τῆς Σανιπᾶς, τῆς ἀδελφῆς τοῦ Τεπελενίτου
Ἀλῆ Πασᾶ καὶ συζύγου τοῦ δολοφονηθέντος· Ἀλῆ.—Τού-
του ἔγγονός ἐστιν ὁ νῦν βαθύπλουτος Μαλίχ Πασᾶς.

— Σουσμάνμπης, νεώτερος τῶν προῤῥηθέντος ἀδελφός,
οὗτινος οὐδεὶς ἔκγονος σώζεται.

— Σαϊμπης ὁ νεώτερος, ἀκλήρος καὶ οὗτος μείνας.

— Χατίμπης, ὁ πατὴρ τοῦ Καλιόμπης καὶ τοῦ Τα-
χίρμπης, περιφήμου χρηματίσαντος δ' αὖ τὰς κακουργίας του.

— Μουρτεζάμπης, πατὴρ τοῦ Μουτσόμπης καὶ Ὁ-
σμάνμπης. Τὸν Μουρτεζάμπη τοῦτον ἰσχύοντα ἐν τῇ
πόλει τοῦ Ἀργυροκάστρου, ὅτε κατέλαβεν αὐτὴν ὁ Ἀλῆ
Πασᾶς (κατακτῆσαι καὶ πᾶσαν τὴν τοπαρχίαν τοῦ Δελβί-

οῦδεις τῶν προγόνων τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ διωρίσθη το-
πάρχης τῆς ῥηθείσης χώρας.

Αὐτόθι σελ. 264 στήλη Α'. — Ἀνάγνωθι Πω-
γωνιανῆς ἀντὶ Δολωγιανῆς.

Αὐτόθι. — Τὸ κύριον ὄνομα Δήμος (Δημήτριος)
οὐδαμοῦ λέγεται Δρίφτης ἢ Πρίφτης Ἀλῆχνιστί. Ἡ
ἐπωνυμία Τσαούσης Πρίφτη, ἣν ἔσχεν ὁ τοῦ Παπᾶ
Δήμου υἱός, σημαίνει, ὁ τοῦ Παπᾶ υἱός ὁ Τσαούσης
δηλ. ὁ Οἰκονόμος, δι' ἣν ὑπηρεσίαν ἔσχε νέος ὢν ἐν
τῇ οἰκίᾳ τοῦ Βελίμπης.

Αὐτόθι. — Πρώτην φοράν μανθάνομεν ἐκ τοῦ
ὑπομνήματος ὁποίου εἶδους σχέσεις συνέδεον τὸν
ῥηθέντα Τσαούσην Πρίφτη μετὰ τῆς περιβολῆς
Χάμκως, τῆς μητρὸς τοῦ Ἀλῆ, καὶ κατανοοῦμεν
τὸν βαθμὸν τῆς θρηωδίας, ἣν οὗτος ἔδειξε πρὸς
τὸν χριστιανὸν ἐκείνον, διατάξας, ἵνα δίκην προβά-
του ἐψηθῇ διὰ χειρὸς τοῦ Ἰσοῦρ Ἀράπη, παρ' οὗ
ἐνῆλιξ γενόμενος ἔμαθε τὸ αἶσχος τῆς μητρὸς του.

Αὐτόθι. — Ἀνάγνωθι Δελίλικα ἀντὶ Τσεφλίλικα.

Αὐτόθι, σελ. 266 στήλη Α'. — Ἀνάγνωθι Σελήμ-
πης ἀντὶ Σακούμπης.

Αὐτόθι σελ. 267 Β'. Ἀντὶ «Δαμίρι» Τιμάρι μπεϊ-
λίτικον, τουτέστιν Ἀγαλίκι. — Ἡ λέξις αὕτη ση-
μαίνει ἐτησίαν προσφορὰν χρημάτων καὶ ὠρισμένων
τινῶν προϊόντων, τελουμένων παρὰ τῶν ἐνοίκων
κώμης τινὸς ἢ χωρίου χριστιανικοῦ πρὸς τινα οἶκον
Τουρκαλθωνικὸν ἐκ τῶν ἰσχυροτέρων. — Οἱ δυστυ-
χεῖς ἐκεῖνοι χριστιανοί, ἐκτεθειμένης οὐσῆς τῆς ὑπάρ-
ξεως καὶ περιουσίας των εἰς τὴν διάκρισιν τῶν λη-
στοβίων, αὐθορμήτως ἀφιερροῦντο εἰς τὴν προστα-
σίαν Ἀγᾶ τινος, πρὸς ὃν ἐχορήγουν τὴν ὡς εἴρηται
ἐτησίαν προσφορὰν· καὶ ὁ Πάτρων ἐκεῖνος προσφύ-
λαττε τοὺς πελάτας του ἐκ πάσης ἀδικίας ἢ ἐπι-
ρείας αἰουδῆπατα ὁμοθρήσκου· ἀλλὰ τοῦ χρόνου
πραιόντος, ἡ αὐτοπροαίρετος καὶ οὐχὶ σημαντικὴ
αὕτη προσφορὰ ἐθεωρήθη ὡς ἰδιοκτητικὸν προνόμιον,
καὶ οἱ τοιοῦτοι πελάται ἐπωνομάσθησαν φαρίσαι ἢ
δουλοπάρικοι· πᾶσα δὲ τοιαύτη κοινότης ἐλευθε-
ροκτήμων οὐσα ἐθεωρεῖτο ὡς Τσεφλίκι, ἥτοι ἰδιο-
κτησία τοῦ Πάτρωνος, καὶ τοιαῦτα εἰσι κατὰ τὸ
πλεῖστον τὰ νῦν τῶν Μπεϊδῶν καὶ Ἀγᾶδων Τσε-
φλίλικα. Ἀγαλίκια λοιπὸν καὶ οὐχὶ Τσεφλίλικα ἐνέ-
μετο τότε ἡ τοῦ Μετσο-Χούσου οἰκογένεια ἐπὶ τῆς
χώρας, ἣν τὸ ἱστορικὸν ὑπόμνημα ἀναφέρει.

Αὐτόθι, σελ. 266 στήλη Β'. Ἀνάγνωθι ἀντὶ Σο-
πωτοῦ καὶ Πολυάνης, Σοπικίου καὶ Πολύτσανης,
δύο κωμῶν τῆς παλαιᾶς Πωγωνιανῆς, αἵτινες καὶ
νῦν διαπρέπουσιν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ.

νοῦ) τὸν ἀπήγαγεν εἰς Ἰωάννινα καὶ ἐκεῖσε διὰ δηλητηρίου
τὸν ἀπέστειλεν εἰς τὸν τάφον.

— Ἐμινέ, ἡ σύζυγος τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ καὶ μήτηρ τοῦ
Μουχτάρ Πασᾶ καὶ Βελῆ Πασᾶ.

Αὐτόθι. Φυλλάδ. 348, σελ. 287 στ. Α'. — Ἀπατάται ὁ τοῦ Ἱπομνήματος συντάκτης, ἀποφαινόμενος ὅτι οἱ Τοπάρχαι τοῦ Μπερατίου ἐξήσκουν κυβερνητικὴν ἐποπτείαν ἐπὶ τοῦ τμήματος τοῦ Δελβίνου, διότι ἐξ ὑπαρχῆς τὸ τμήμα τοῦτο εἶχεν ἰδιαιτέρους Τοπάρχας παρὰ τοῦ Διδανίου ἐξαρτωμένους καὶ ἀνεγνωρισμένους.

Αὐτόθι, σελ. 287 στ. Β'. Ἀντὶ Χοτάμπης καὶ Σατίμπης ἀνάγνωθι Χουτόμπης καὶ Σαίτμπης.

Αὐτόθι, σελ. 288 στ. Α'. ἐν τῇ β' σημειώσαι. Τὸ ὄνομα Ἰσλάμπης ἀνάγνωθι Σουλεϊμάμπης, ὅπως καὶ ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ Ἱπομνήματος τὸ ἐνέγραψεν ὁ συντάκτης.

Αὐτόθι. στ. Β'. — Ἀβάσιμον καὶ ἀσυμβίβαστον θεωροῦμεν τὴν μαρτυρίαν, ἣν ἐκφέρει ὁ συντάκτης, ὀρίζουσιν τὸ 1776 ὡς ἐποχὴν θετικὴν, καθ' ἣν οἱ Γαρδικιώται ἐπιτεθέντες κατὰ τῆς Χάμκως, συνέλαβον αὐτὴν καὶ τὴν θυγατέρα τῆς Σανισᾶν, διότι τὸ συμβᾶν αὐτὸ ἐγένετο περὶ τὸ 1762, ὅτε ὁ Ἀλῆς, μακρὰν τῆς σκηνῆς ταύτης διαμένων, ἔτρεχε τὴν παιδικὴν του ἡλικίαν, ἐνῶ κατὰ τὸ 1776, ἦτον εἰκοσιπενταετής καὶ ἐπέκεινα.

Αὐτόθι. — Ὅτι οἱ Γαρδικιώται ἠτίμασαν τὴν βρεθεῖσαν Σανισᾶν οὐκ ἔστι παραδεκτόν· διότι, ὅτε συνελήφθη παρ' αὐτῶν μόλις ἦτον ἐννεαετής. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν παραδεχθῶμεν ὅτι ἦτο ἐφηβος καὶ ὅτι τοιοῦτό τι ἐγένετο, οὐδ' ὁ Καπλάν Πασᾶς, οὐδ' ὁ υἱὸς τοῦ Ἀλῆ κατεβιάζοντο εἰς βαθμόν, ὥστε νὰ λάβωσι νόμφην καὶ σύζυγον τοικύτην γυναῖκα. Ἀλλ' οὐδὲ πρὸς τὴν μητέρα τοῦ Ἀλῆ πιστεύομεν ὅτι προσηνέχθησαν ἐπονειδίστως οἱ Γαρδικιώται· διότι παρὰ πᾶσι τοῖς Ἀλβανοῖς ἀνέκαθεν εὐθεωρεῖτο αἰσχρὸν καὶ μέγα ἀνοσιούργημα ἡ προσβολὴ τῆς τιμῆς γυναικῶν αἰχμαλώτων καὶ ἰδίως εὐγενεῶς οἰκογενείας, ὅποιά ἡ Χάμκω ὑπῆρξεν ἀνδρόθεν καὶ πατρίθεν.

Ἐξ Ἰωαννίνων.

Π. ΘΕΣΠΡΩΤΟΣ.

ΑΙ ΔΥΟ ΕΞΑΔΕΛΦΑΙ.

ΔΙΗΓΗΜΑ ΝΑΥΤΙΚΟΝ

ὑπὸ

G. DE LA LANDELLE.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

(Συνέχ. "Ἰδε φυλλάδ. 361 — 363.)

Δ'.

Ἡ κυρία Γραιγκοῦρ ἔγραψε πρὸς τὸν Μονταιγλὼν τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολήν·

« Κύριε! Ἐκλινοποίησα πρὸς τὸν κύριον Γραιγκοῦρ τὴν ἐντιμον πρότασιν ὑμῶν. Ὁ σύζυγός μου μὲ ἐπεφόρτισε νὰ σὰς ἐκφράσω τὴν ζωηράν του εὐγνωμοσύνην δι' αἰτησιν, ἥτις κολακεῖσι καὶ αὐτὸν καὶ τὴν θυγατέρα ἡμῶν· ἀλλ' εἶχεν ἤδη ἀρχαιότερα σχέδια καὶ χρεωστῶ νὰ σεβασθῶ τὴν πατρικὴν του θέλησιν. Συγχωρήσατέ μοι, κύριε, ὅτι συνετέλεσα ἴσως ὅπως συλλάβητε ἐλπίδα, ἥτις διαπαιδαγώγησε καὶ ἐμὲ ἐπὶ βραχείας δυστυχῶς στιγμῆς. Πιστεύσατε τὴν εἰλικρίνειαν τῆς λύπης μου καὶ, ἂν καὶ οὐδὲν ἀπεφασίσθη εἰσέτι, θεωρήσατε ὑμᾶς ἀπηλλαγμένον τῆς δοθείσης ὑποσχέσεως. Μετὰ τὴν ἐπάνοδόν σας, κύριε, ἂν διατηρῆτε τὰ αὐτὰ αἰσθήματα, ἂν δὲν ἐμποδίζῃ τι τὴν πραγματοποίησιν τῶν ἐλπίδων σας, βεβαιωθῆτε ὅτι θέλω εἶσθαι εὐτυχῆς ἀπαντῶσα μετὰ πλείονος εὐμενείας εἰς αἰτησιν, ἥτις μᾶς τιμᾷ τοσοῦτον. Δέξασθε, κτλ. . . »

Ὁ δὲ Κ. Γραιγκοῦρ ἔγραψε τῷ φροντιστῇ τὰ ἐξῆς·

« Ἀκούω τὸν πυροβολισμόν, φίλτατέ μοι Ἐρνέστε, δὲν θέλω λοιπὸν σὲ ἶδει πρὸ τοῦ ἀπόπλου. Ἀναγκάζομαι, μὲ μεγάλην μου λύπην, νὰ σοὶ γράψω, διὰ νὰ ἀποσύρω ἐν μέρει ὅσα σοὶ εἶπον. Ἐπροχώρησα πρὸ ὀλίγου παραπολύ. Ἡ σύζυγός μου ἔχει πρὸ ὀφθαλμῶν ἄλλα συναισέσιον, συμφερότερον, κατ' αὐτήν· ἡ κόρη μου δὲν γνωρίζει ἀκόμη τίποτε. Θὰ λύσῃ ἄρά γε τὸ ζήτημα ὑπὲρ σοῦ; τὸ ἐπιθυμῶ· ἀλλὰ μὴ ἔχε μεγάλην βεβαιότητα, καὶ ἐποτούλάχιστον καὶ σὺ ἐλεύθερος πάσης ὑποχρεώσεως. Ἐπισκέφθητι τὸν Δεγαλέ· μανθάνω ὅτι ἡ Ἑμμα εἶναι ὠραία· ἴσως σὲ κάμει νὰ λησμονήσῃς τὴν Ἀδριάναν. Χαῖρε! ἡ ὥρα παρέρχεται. Ὅ,τι καὶ ἂν συμβῇ, εἴτε γίνῃς γαμβρός μου ἢ ἀνεψιός μου εἴτε μὴ, πάντοτε θὰ εἶσαι ὁ ἀγαπητὸς τοῦ γέροντός σου φίλου

ΓΡΑΙΓΚΟΥΡ.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ὁ Ἐρνέστος δύσελπις ἐκλείσθη εἰς τὸν μικρὸν αὐτοῦ θάλαμον. Ἀφ' οὗ ἀνεχώρησεν ἐκ Γαλλίας εἶχε συνειθίσει μὲ τὴν γλυκεῖαν ἰδέαν ὅτι ὁ γάμος του μετὰ τῆς Ἀδριάνας οὐδὲν ἤθελε πάθει ἐμπόδιον· ἡ μεταβολὴ ἄρα ἦτο ἀπότομος καὶ λυπηρά. Ἐγνώριζεν ὅτι ἡ μὲν νέα ἦτο πειθήνιος εἰς τὰς θελήσεις τῆς μητρὸς αὐτῆς, ὁ δὲ Κ. Γραιγκοῦρ ἥκιστα διατεθειμένος ὅπως ἐπιβάλλῃ τὰς ἑαυτοῦ ἐν τῇ οἰκογενείᾳ του ἐλάχιστην λοιπὸν διετήρησεν ἐλπίδα.

« Ἄν ἦμην παρὼν, ἀνελογίζετο, μόλις ἤθελον δυνηθῇ ν' ἀγωνισθῶ πρὸς ἀντίπαλον, πλουσιώτερον βεβαίως, ἔχοντα μεγαλείτερον βαθμόν, ἴσως δὲ καὶ ἀνώτερον ἀξιωματικόν. Παραπολύ ἤργησα νὰ ζητήσω τὴν συμμάχιν τοῦ κυρίου Γραιγκοῦρ. Ἄλλως τε, εἶναι προφανές ὅτι ἀπελπίζεται διὰ τὴν ἐπιτυχίαν, ἀφ' οὗ ὑποθέτει ὅτι δύναμαι νὰ ἀγαπήσω ἄλλην παρὰ τὴν Ἀδριάναν! . . . Ἐν τούτοις τὸ γράμ-